

ditionem hominum, & terrorem permittuntur viventibus apparere, aut etiam ad suffragia expetenda quantum ad illos qui in purgatorio detinentur, ut per multa quae in IV. Dialog. narratur, patet. Sed hoc interest inter Sanctos & damnatos, quod Sancti, cum voluerint, apparere possunt viventibus, non autem damnati. Sicut enim viventes Sancti in carne per donum gratiae gratis datae accipiunt ut sanitates, & signa perficiant, quae non nisi divina virtute mirabiliter fiunt, (quae quidem signa ab aliis hoc dono carentibus perfici non possunt) ita etiam non est inconveniens ut ex virtute gloriae aliqua potestas animabus Sanctorum detur, per quam possunt mirabiliter apparere viventibus, nec tamen sequitur quod etiam si mortui possunt, ut volunt, viventibus apparere, toties appareant, quoties apparent in carne viventes, quia separati a carne vel omnino conformantur divinae voluntati, ita quod non liceat eis nisi quod secundum divinam dispositionem congruere (1) intuentur; vel ita sunt poenis oppressi, ut de sua miseria magis doleant, quam curant aliis apparere.

Ad secundum dicendum, quod auctoritates illae loquuntur quantum ad hoc quod nullus de paradiso, vel inferno egreditur simpliciter, & non quod non egredietur ad tempus.

Ad tertium dicendum, quod, sicut ex dictis patet (dist. praec. art. ult. quaest. III. in corp.) secundum hoc locus animae cedit in poenam, vel praemium, quod anima afficiatur ex hoc quod tali loco deputatur vel gaudento, vel dolendo. Hoc autem gaudium, sive hic dolor de hoc quod talibus locis deputatur, manet in anima etiam quando extra loca praedicta fuerit; sicut Pontifici cum datur pro honore ut in cathedra sedeat in Ecclesia, non minuitur gloria quando a cathedra recedit: quia etiam si actu ibi non sedeat, locus tamen ille sibi deputatus est.

Ad ea etiam quae contra obijciuntur responderi oportet; ad quorum primum dicitur, quod Hieronymus loquitur de Apostolis, & Martyribus secundum hoc quod eis accrescit ex potestate gloriae, & non secundum quod eis congruit ex debito naturae. Quod autem dicit, eos ubique esse, non est intelligendum quod simul sint in pluribus locis, aut ubique; sed quia esse possunt ubi volunt.

Ad secundum dicendum, quod non est simile damnationibus, & Angelis, & animabus Sanctorum, & damnatorum. Angeli enim boni, & mali hoc officium sortiuntur ut hominibus praesint vel ad custodiam, vel ad exercitium; quod de animabus hominum dici non potest. Sed tamen secundum potestatem gloriae animabus Sanctorum hoc congruit quod possunt esse ubi voluerint: & hoc est quod Hieronymus intendit.

Ad tertium dicendum, quod quamvis aliquando animae Sanctorum, vel damnatorum praesentialiter adsint ubi apparent; non tamen credendum est hoc semper accidere. Aliquando enim huiusmodi apparitiones fiunt vel in dormiendo, vel in vigilando operatione bonorum, vel malorum spirituum ad instructionem, vel destructionem viventium: sicut etiam vivi homines quando aliis apparent, & eis multa dicunt in somniis, quod tamen constat eos non esse

(1) Ita etiam ms. Supplementum vero quaest. LXIX. art. 3. ad 1. invenitur. (2) Al. aliqui. (3) Al. accipiendo. (4) Al. ablata. (5) Adait Nicolai dicit enim. (6) Vulgata, maxore. (7) Al. descendat anima mea.

praesentes, sicut Augustinus per multa exempla probat in Libro de cura pro mortuis agenda, cap. XI. & XII.

ARTICULUS II.

Utrum limbus inferni sit idem quod sinus Abrahae.

III. Sentent. dist. XXI. quaest. 1. art. 1. quaestiuic. 2.

1. AD secundum sic proceditur. Videtur quod limbus inferni non sit idem quod sinus Abrahae. Sicut enim dicit Augustinus XII. super Genes. ad litteram, cap. XXXIII. *Nondum inveni inferos (2) alicubi in bono possuisse Scripturam.* Sed sinus Abrahae in bono accipitur, ut ibidem subiungit Augustinus, sic dicens: *Non in bono (3) accipiendum sinus Abrahae & illam requiem quod ab Angelis pius pauper (4) sublatu est; nescio utrum quisquam possit audire.* Ergo sinus Abrahae non est idem quod limbus inferni.

2. Praeterea. In inferno existentes non vident Deum. Sed in sinu Abrahae videtur Deus, ut patet per Augustinum, IX. Libr. Confess. cap. XXXI. qui loquens de Nebridio dicit: *Quidquid illic est quod sinus Abraham vocatur, ibi Nebridius meus vivit: & infra: Jam non ponit aures ad os meum, sed spirituale os ad fontem tuum, & bibit quantum potest sapientiam pro aviditate sua sine fine felix.* Ergo sinus Abrahae non est idem quod limbus inferni.

3. Praeterea. Ecclesia non orat pro aliquo ut ad infernum deducatur. Orat autem ut Angeli animam defuncti in sinu Abrahae deferant. Ergo videtur quod sinus Abrahae non sit idem quod limbus inferni. Sed contra. Sinus Abrahae dicitur ubi mendicus Lazarus ductus est. Sed ductus est ad infernum, ut dicit Glossa Job xxx. super illud: *Ubi constituta domus Dei viventis: (5)*. Infernus domus erat omnium viventium ante adventum Christi. Ergo sinus Abrahae idem est quod limbus inferni.

Praeterea. Genes. XLIV. 29. dicit Jacob filiis suis: *Deducetis canos meos (6) cum dolore ad inferos.* Ergo Jacob sciebat in morte sua se ad inferos transferendum; ergo & eadem ratione Abraham ad inferos translatus fuit post mortem: & ita sinus Abrahae videtur esse aliqua pars inferni.

QUESTIUNCULA II.

1. Ulterius. Videtur quod limbus inferni sit idem quod infernus damnatorum. Christus enim dicitur infernum momordisse, non absorbuisse, quia aliquos extraxit inde, non autem omnes. Non autem diceretur momordisse infernum, si illi quos liberavit, non fuissent pars multitudinis in inferno contentae. Ergo cum illi quos liberavit, in limbo inferni continerentur, iidem continebantur in limbo, & inferno: ergo limbus est idem quod infernus, vel pars inferni.

2. Praeterea. Christus dicitur in simbolo descendisse ad infernum. Sed non descendit nisi ad limbum patrum. Ergo limbus patrum est idem quod infernus.

3. Praeterea. Job xxviii. dicitur: *In profundissimum inferni (7) descendit omnia mea.* Sed Job, cum esset vir Sanctus, & justus, ad limbum descendit. Ergo limbus est idem quod profundissimum inferni.

Sed contra. In inferno nulla est redemptio. Sed a limbo Sancti fuerunt redempti. Ergo limbus non est idem quod infernus.

Prae-

Praeterea. Augustinus dicit XII. super Genes. ad litteram, cap. XLIII. *Quomodo illam requiem quam Lazarus accepit, apud inferos esse credamus, non video.* Sed anima Lazari ad limbum descendit. Ergo limbus non est idem quod infernus.

QUESTIUNCULA III.

1. Ulterius. Videtur quod limbus puerorum sit idem quod limbus patrum. Poena enim debet respondere culpa. Sed pro eadem culpa detinebantur in limbo patres, & pueri, scilicet pro culpa originali. Ergo idem debet esse utrorumque locus poenae.

2. Praeterea. Augustinus dicit in Enchir. c. XLIII. *Mitissima est poena puerorum qui cum solo originali decedunt.* Sed nulla est mitior poena ea quam Sancti Patres habebant. Ergo idem est locus poenae utrorumque.

Sed contra. Sicut actuali peccato debetur poena temporalis in purgatorio, & aeterna in inferno; ita & originali peccato debetur poena temporalis in limbo patrum, & aeterna in limbo puerorum. Si ergo infernus, & purgatorium non sunt idem, videtur quod nec limbus puerorum, & limbus patrum sint idem.

Utrum autem infernus, & purgatorium loci sint idem, quaestiuic. supra distinct. XXI. q. 1. art. 1. quaestiuic. 11. in corp.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam quaestionem, quod anima hominum post mortem ad quietem pervenire non possunt nisi merito fidei: quia *accidentem ad Deum oportet credere: Hebr. XI. 6.* Primum autem exemplum credendi hominibus in Abraham datur, qui primus se a cetero infidelium segregavit, & speciale signum fidei accepit: & ideo requies illa quae hominibus post mortem datur, sinus Abrahae dicitur, ut patet per Augustinum XI. super Genes. ad litteram cap. XXXIV. Sed anima Sanctorum post mortem non omni tempore eandem quietem habuerunt: quia post Christi adventum habent plenam quietem, divina visione perfruentes; sed ante Christi adventum habebant quidem quietem per immunitatem poenae, sed non habebant quietem desiderii per consecutionem finis. Et ideo status Sanctorum ante Christi adventum potest considerari & secundum id quod habebat de requie, & sic dicitur sinus Abrahae; potest etiam considerari quantum ad id quod eis de requie deerat, & sic dicitur limbus inferni. Limbus ergo inferni, & sinus Abrahae fuerunt ante Christi adventum unum per accidens, & non per se: & ideo nihil prohibet post Christi adventum esse sinum Abrahae omnino diversum a limbo: quia ea quae sunt unum per accidens, separari contingit.

Ad primum ergo dicendum, quod quantum ad id quod habebat de bono status Sanctorum Patrum, sinus Abrahae dicebatur; sed quantum ad id quod habebat (8) de defectu, dicebatur infernus: & sic nec sinus Abrahae in malum accipitur, nec infernus in bonum; quamvis quodammodo sint unum.

Ad secundum dicendum, quod sicut requies Sanctorum Patrum ante Christi adventum dicebatur sinus Abrahae, ita & post Christi adventum, sed diversimode: quia enim ante Christi adventum Sanctorum requies habebat defectum requiei adjunctum, dicebatur idem infernus, & sinus Abrahae, unde ibi non

(8) Al. defectum.

videbatur Deus; sed quia post Christi adventum Sanctorum requies est completa, cum Deum videant, talis requies dicitur sinus Abrahae, & nullo modo infernus: & ad hunc sinum Abrahae Ecclesia orat fideles perducere.

Unde patet responsio ad tertium: & sic est intelligenda quaedam Glossa quae habetur Lucae XVI. super illud: *Factum est ut moreretur mendicus &c.* quae sic dicit: *Sinus Abrahae est requies beatorum pauperum, quorum est regnum caelorum.*

SOLUTIO II.

Ad secundam quaestionem dicendum, quod receptacula animarum post mortem dupliciter distingui possunt, aut secundum situm, aut secundum locorum qualitatem, prout scilicet in aliquibus locis poenas, vel praemia recipiunt animae. Si ergo consideretur limbus patrum, & infernus secundum locorum qualitatem praedictam, sic non est dubium quod distinguuntur: tum quia in inferno est poena sensibilis, quae in limbo patrum non erat: tum etiam quia in inferno est poena aeterna; sed in limbo patrum detinebantur Sancti temporaliter tantum. Sed si considerentur quantum ad situm loci, sic probabile est quod idem locus, vel quasi continuus, sit infernus, & limbus; ita tamen quod quaedam superior pars inferni limbus patrum dicatur. Existentes enim in inferno secundum diversitatem culpa diversam sortiuntur & poenam; & ideo secundum quod gravioribus peccatis etiam irretiuntur damnati; secundum hoc obscuriorem, & profundiorum locum obtinent in inferno: unde Sancti Patres, in quibus minimum erat de ratione culpa, supremum, & minus tenebrosum locum habuerunt omnibus puniendis.

Ad primum ergo dicendum, quod secundum hoc quod infernus, & limbus sunt idem quantum ad situm, dicitur Christus infernum momordisse, & in infernum descendisse, quando patres a limbo eripuit suo descensu.

Et per hoc patet solutio ad secundum. Ad tertium dicendum, quod Job non descendit ad infernum damnatorum, sed in limbum patrum; qui quidem dicitur profundissimus locus, non quidem respectu locorum poenaliu, sed in comparatione ad alia loca, quia sub eodem includitur omnis locus poenarum. Vel dicendum, sicut Augustinus solvit XII. super Genes. ad litteram, cap. XXXIII. de Jacob sic dicens: *Illud quod Jacob dicit ad filios suos: Deducetis senectutem meam cum tristitia ad inferos: videtur hoc magis timuisse, ne nimia tristitia sic perturbaretur, ne ad requiem beatorum iret, sed ad inferos peccatorum.* Et similiter potest exponi verbum Job eadem ratione, ut sit verbum magis timentis quam asserentis.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quaestionem dicendum, quod limbus patrum, & limbus puerorum absque dubio differunt secundum qualitatem praemii, vel poenae: pueris enim non adest spes beatae vitae, quae patribus in limbo aderat, in quibus etiam lumen fidei, & gratiae refulgebat. Sed quantum ad situm probabiliter creditur utrorumque idem locus fuisse; nisi quod requies beatorum adhuc erat in superiori loco quam limbus puerorum, sicut de limbo, & inferno dictum est.

Ad primum ergo dicendum, quod ad culpam ori-

gi-

ginalem non eodem modo se habebant patres, & pueri. In patribus enim originalis culpa expiata erat, secundum quod erat infectiva personae, remanebat tamen impedimentum ex parte naturae, pro qua nondum (1) fuerat plenarie satisfactum. Sed in pueris est impedimentum & ex parte personae, & ex parte naturae; & ideo pueris, & patribus diversa receptacula assignantur.

Ad secundum dicendum, quod Augustinus loquitur de penis quae debentur alicui ratione personae suae, inter quos mitissimam poenam habent qui solo originali peccato gravantur; sed adhuc est mitior poena eorum quos non impedit a perceptione gloriae defectus personae, sed solus defectus naturae, ut ipsa dilatio gloriae quaedam poena dicatur.

ARTICULUS III.

Utrum debeant tot receptacula distinguere.

1. Ad tertium sic proceditur. Videtur quod non debeant tot receptacula distinguere. Sicut enim receptacula debentur animabus post mortem pro peccato, ita & pro merito. Sed ratione meriti non debetur nisi unum tantum receptaculum, scilicet paradisus. Ergo nec ratione peccatorum debetur nisi unum receptaculum.

2. Praeterea. Receptacula assignantur animabus post mortem ratione meritorum, vel demeritorum. Sed non est locus in quo merentur, vel demerentur. Ergo unum tantum receptaculum debet eis assignari post mortem.

3. Praeterea. Loca poenalia debent respondere ipsis culpis. Sed non sunt nisi tria genera culparum, scilicet originalis, venialis, & mortalis. Ergo non debent esse nisi tria receptacula poenalia.

4. Sed contra. Videtur quod debeant esse multa quam assignentur. Aer enim iste caliginosus est daemoneum carcer, ut patet II. Petr. 111. nec tamen computatur inter quinque receptacula, quae a quibusdam assignantur. Ergo sunt plura receptacula quam quinque.

5. Praeterea. Alius est paradisus terrestris, & alius paradisus caelestis. Sed quidam post statum huius vitae ad paradisum terrestrum sunt translati, sicut de Enoch, & Elia dicitur. Cum ergo paradisus terrestris inter quinque receptacula non computetur, videtur quod sint plura quam quinque.

6. Praeterea. Cuilibet statui peccantium debet aliquis (2) locus poenalis respondere. Sed si ponatur aliquis in originali peccato decedere cum solo veniali peccato, nullum receptaculorum assignatorum ei competet: constat enim quod in paradiso non esset, cum gratia careret, sed eadem ratione nec in limbo patrum; similiter nec in limbo puerorum, cum in limbo puerorum non sit poena sensibilis, quae tali debetur ratione venialis peccati; similiter nec in purgatorio, quia ibi non est nisi poena temporalis, huic autem debetur poena perpetua; similiter nec in inferno damnatorum, quia mortali peccato caret. Ergo oportet ponere sextum receptaculum.

7. Praeterea. Diversae sunt quantitates praemiorum, & poenarum secundum differentias culparum, & meritorum. Sed infiniti sunt gradus culparum, & meritorum. Ergo infinita debent distinguere receptacula, in quibus puniantur, vel praemiantur post mortem.

(1) Al. fuit. (2) Al. deest locus. (3) Al. deest patet.

8. Praeterea. Anima quandoque puniuntur in locis in quibus peccaverunt, ut per Gregorium patet in IV. Dial. Sed peccaverunt in loco, in quo nos habitamus. Ergo hic locus debet computari inter receptacula, & praecipue cum aliqui in hoc mundo pro peccatis suis puniantur, ut supra distinct. xv. dixit Magister.

9. Praeterea. Sicut aliqui in gratia decedentes habent aliqua pro quibus sunt digni poena, ita aliqui in peccato mortali decedentes habent aliqua bona, pro quibus essent digni praemio. Sed decedentibus in gratia cum peccatis venialibus assignatur aliquod receptaculum, in quo puniuntur antequam praemia consequantur, scilicet purgatorium. Ergo & eadem ratione e contrario debet esse de illis qui in mortali peccato decedunt cum bonis operibus aliquibus.

10. Praeterea. Sicut patres retardabantur a plena gloria animae ante Christi adventum, ita & nunc a gloria corporis. Ergo sicut distinguitur receptaculum Sanctorum ante Christi adventum ab eo in quo nunc recipiuntur, ita debet receptaculum nunc distinguere ab eo in quo recipiuntur post resurrectionem.

SOLUTIO.

Respondetur dicendum, quod receptacula animarum distinguuntur secundum diversos status earum. Anima autem conjuncta mortali corpori habet statum merendi, sed exiit a corpore est in statu recipiendi pro meritis bonum, vel malum. Ergo post mortem vel est in statu recipientis finale praemium, vel est in statu quo impeditur ab illo. Si autem est in statu recipientis finale retributionem, hoc est dupliciter: vel quantum ad bonum, & sic est paradisus: vel quantum ad malum, & sic ratione actualis culpae est infernus, ratione autem originalis est limbus puerorum. Si autem est in statu quo impeditur a finali retributione consequenda; vel hoc est propter defectum personae, & sic est purgatorium, in quo detinentur animae, ne statim praemium consequantur propter peccata quae commiserunt; vel propter defectum naturae, & sic est limbus patrum, in quo detinebantur patres a consecutione gloriae propter reatum humanae naturae, qui nondum poterat expiari.

Ad primum ergo dicendum, quod bonum coniungit uno modo, sed malum multifarie, sicut patet per Dionysium IV. cap. de div. Nomin. & per Philosophum in II. Ethic. (cap. v. vel VII.) & propter hoc non est inconveniens, si locus bonae retributionis est unus, loca vero poenarum sunt plura.

Ad secundum dicendum, quod status merendi, vel demerendi est unus status, cum ejusdem sit posse mereri, & demereri: & ideo convenienter debetur omnibus unus locus. Sed eorum qui recipiunt pro meritis, sunt status diversi: & ideo non est simile.

Ad tertium dicendum, quod pro culpa originali potest aliquis puniri dupliciter, ut ex dictis patet, vel ratione personae, vel ratione naturae tantum: & ideo illi culpae respondet duplex limbus.

Ad quartum dicendum, quod aer iste caliginosus non assignatur daemoneibus quasi locus in quo recipiant retributionem pro meritis, sed quasi competens officio eorum, in quantum deputantur nobis ad exercitium: & ideo inter receptacula de quibus nunc agitur, non computatur: primo enim deputatur eis ignis inferni, ut (3) patet Math. XIV.

Ad quintum dicendum, quod paradisus terrestris per-

pertinet magis ad statum viatoris quam ad statum recipientis pro meritis: & ideo inter receptacula de quibus nunc agitur, non computatur.

Ad sextum dicendum, quod illa positio est impossibilis, ut in dist. 11. dictum est; si tamen esset possibilis, talis in inferno puniretur in aeternum. Quod enim veniale peccatum in purgatorio temporaliter puniatur, accidit ei in quantum gratiam habet adjunctam: unde si adjungatur mortali, quia est sine gratia poena aeterna puniatur in inferno. Et quia iste qui cum originali peccato decedit, habet veniale sine gratia, non est inconveniens; si ponitur aeternaliter puniri.

Ad septimum dicendum, quod diversitas graduum in poenis, vel praemiis non diversificat statum, secundum cuius diversitatem receptacula distinguuntur: & ideo ratio non sequitur.

Ad octavum dicendum, quod hoc quod animae separatae aliquando in loco nostrae habitationis puniuntur, non propter hoc est quod locus iste sit proprius locus poenarum; sed hoc fit ad nostram instructionem, ut earum poenas videntes tetrahmur a culpis. Quod autem animae existentes in carne hic puniuntur pro peccatis, non pertinet ad propositum: quia talis poena non trahit hominem extra statum merentis, vel demerentis. Nunc autem agimus de receptaculis quae debentur animae post statum meriti, vel demeriti.

Ad nonum dicendum, quod malum non potest esse pure absque omni commixtione boni, sicut bonum summum est absque omni commixtione mali: & ideo illi qui ad beatitudinem, quae summum bonum est, transferendi sunt, debent esse ab omni malo purgati: & propter hoc oportet esse locum in quo tales purgantur, si hinc non omnino purgati exeant. Sed illi qui in infernum detrudentur, non erunt immunes ab omni bono; & ideo non est simile: quia in inferno existentes praemium bonorum suorum recipere possunt in quantum bona praeterita eis valent ad mitigationem poenae.

Ad decimum dicendum, quod in gloria animae consistit praemium essentiale; sed gloria corporis, cum redundet ex anima, tota consistit in anima quasi originaliter: & ideo carentia gloriae animae diversificat statum, non autem carentia gloriae corporis: & propter hoc etiam idem locus, scilicet caelum empyreum, detur animabus Sanctis exiit a corpore, & conjunctis corporibus gloriosis; non autem idem locus debetur animabus patrum ante perceptionem gloriae animae, & post perceptionem ipsius.

QUAESTIO II.

Deinde quaeritur de suffragiis mortuorum: & circa hoc quaeruntur quatuor.

Primo. Utrum suffragia quae per unum fiunt, alii prodesse possint.

Secundo. Quibus prosint.

Tertio. Quae suffragia prosint.

Quarto. Quantum prosint.

ARTICULUS I.

Utrum suffragia per unum facta alii prodesse possint.

Quodl. 11. art. 16.

1. Ad primum sic proceditur. Videtur quod suffragia per unum facta alii prodesse non possint.

(1) Al. quia scilicet. Nicolai retinens quia, supplendum censet meritorium, & laudabile dici debet. (2) Vulgata prout. (3) Al. est solum via exeuntis.

sint. Gal. VI. 6. Quae enim seminaverit homo, haec et metet. Sed si unus ex suffragiis alterius fructum consequeretur, meteret ab aliis seminata. Ergo ex suffragiis aliorum nullus fructum consequitur.

2. Praeterea. Ad justitiam Dei pertinet ut unicuique retribuatur pro meritis: unde Psalm. LXXI. 13. Tu reddes unicuique secundum opera sua. Sed justitiam Dei deficere impossibile est. Ergo impossibile est quod unus ex operibus alterius juvetur.

3. Praeterea. Secundum eandem rationem est opus meritorium, & laudabile; (1) scilicet in quantum est voluntarium. Sed ex opere unius non laudatur alter. Ergo nec opus unius potest esse alteri meritorium, & fructuosum.

4. Praeterea. Ad divinam justitiam pertinet similiter bona reddere pro bonis, & mala pro malis. Sed nullus puniatur pro malis alterius, immo; ut dicitur Ezech. XVII. 20. anima quae peccaverit, ipsa morietur. Ergo nec unus juvatur per bona alterius.

Sed contra est quod dicitur in Psalm. CXXIII. 64. Particeps ego sum omnium timentium te &c.

Praeterea. Omnes fideles per charitatem uniti sunt unius corporis Ecclesiae membra. Sed unum membrum juvatur per alterum. Ergo & unus homo potest ex meritis alterius juvari.

QUAESTIUNCULA II.

1. Ulterius. Videtur quod mortui non possunt juvari ex operibus vivorum. Primo per hoc quod dicit Apostolus II. Corinth. V. Omnes nos oportet manifestari ante tribunal Christi, ut recipiat unusquisque propria corporis (2) quae gessit. Ergo ex his quae post mortem hominis geruntur, quando extra corpus erit, nihil ei accrescere poterit ex aliquibus operibus.

2. Praeterea. Hoc idem videtur ex hoc quod habetur Apocal. XIV. 13. Beati mortui qui in Domino moriuntur: & subdit: Opera enim illorum sequuntur illos.

3. Praeterea. Proficere ex aliquo opere (3) est solum in via existentis. Sed homines post mortem jam non sunt viatores, quia de eis hoc intelligitur quod legitur, Job XIX. 8. Semitam meam circumsepsi; & transire non possum. Ergo mortui de suffragiis alicujus juvari non possunt.

4. Praeterea. Nullus juvatur ex opere alterius, nisi sit aliqua vitae communicatio inter eos. Sed nulla communicatio est mortuorum ad vivos, secundum Philosophum in I. Ethic. cap. XI. Ergo suffragia vivorum mortuis non prosunt.

Sed contra est quod habetur II. Mach. XII. 46. Sancta, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur. Sed hoc esset inutile nisi eos juvaret. Ergo suffragia vivorum mortuis prosunt.

Praeterea. Augustinus dicit in Lib. de cura pro mortuis agenda; cap. 1. Non parva est universae Ecclesiae, quae in hac consuetudine claret, auctoritas, ut in precibus sacerdotis quae Domino Deo ad ejus altare funduntur, locum suum etiam habeat commendatio mortuorum. Quae quidem consuetudo ab ipsis Apostolis inchoavit, ut dicit Damascenus in quodam sermone de suffragiis mortuorum sic dicens: Mysteriorum consuetudo discipuli Salvatoris, & sacri Apostoli in tremendis, & vivi fidei mysteriis memoriam fieri eorum qui fideliter dormierunt, sanxerunt. Quod etiam patet per Dionysium in ult. cap. ccel. Hierarch. ubi ritum com-